

Hodnocení
rigorózní práce Mgr. Josefa Sýkory
Domácí vězení

I.

Téma recenzované rigorózní práce o rozsahu 167 stran textu je aktuální a společensky závažné. Autor představuje zasvěcenou studii věnovanou jednomu z alternativních trestů, alternativ k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Jak správně autor uvádí, alternativní tresty, ke kterým náleží trest domácího vězení, sebou přinášejí řadu výhod. Odsouzení nemusí vykonávat tresty ve věznicích, ale mohou zůstat na svobodě, kde nejsou vystaveni kriminálnímu prostředí, a mohou si také zachovat rodinné svazky, sociální kontakty, profesní uplatnění apod. Stát na tomto druhu trestu získává tím, že ušetří nemalé finanční prostředky spojené s provozem věznic a s dalšími náklady souvisejícími s výkonem nepodmíněného trestu. Alternativní tresty současně zamezují sekundární kriminalizaci, tedy situaci, kdy odsouzený je ve věznici vystaven negativním vlivům a po propuštění z výkonu trestu u něho hrozí, že bude trestnou činnost opakovat. Alternativní tresty jsou výrazem tzv. restorativní justice, tedy jednoho ze dvou směrů kriminální politiky na přelomu tisíciletí.

Práce je zpracována na podkladě dostatečného počtu odborných pramenů, včetně cizojazyčných pramenů a internetových zdrojů, s kterými autor korektně a kreativně pracuje.

Práce má logickou osnovu. Skládá se z úvodu, šesti kapitol dále strukturovaných a závěru, ve kterém rigorozant shrnuje poznatky, ke kterým dospěl.

Práce má pěknou formální úroveň a je napsána živým, čtivým stylem.

II.

Těžiště rigorózní práce je v důkladném juristickém rozboru platné právní úpravy. Sympatické je, že se autor nesoustředil pouze na něj, ale téma zasazuje do širších kriminologických a sociologických souvislostí. Projevuje se to například v kapitole druhé pojednávající o pojmu a účelu trestu anebo v kapitole třetí popisující současné tendence trestání.

Juristický rozbor je důkladný, ale obecně srozumitelný. Autor zřetelně usiluje o komplexní rozbor daného institutu, což se mu v práci podařilo.

V partiích rozebírajících platnou právní úpravu autor správně konstatuje, že trest domácího vězení je ukládán zatím jen po krátkou dobu, je využíván nedostatečně, nemá ano dostatečné

organizační a institucionální zakotvení. je využíván zřejmě jen jako snaha ušetřit finanční prostředky na výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody.

Rigorozant konstatuje, že trest domácího vězení zatím není plnohodnotnou alternativou k nepodmíněnému trestu odnětí svobody (např. str. 159 shora i jinde). Zamýšlí se nad otázkou, proč tomu tak je, a navrhuje i některé náměty de lege ferenda. Mezi příčiny nízkého využívání tohoto druhu trestu nepochybně náleží i časté legislativní změny a neexistence elektronického monitorování odsouzených i absence sociální a probační práce s odsouzenými.

Autor sumarizuje, že optimálního účelu trestu domácího vězení může být dosaženo jen kombinací funkčního elektronického sledování a penitenciární péče, příznivého vlivu probační práce a empatického působení Probační a mediační služby na odsouzeného, orientované na resocializaci odsouzeného, jeho reintegraci a převýchovu pachatele v rámci odpovídající legislativy (str. 162). S tímto názorem je samozřejmě třeba souhlasit.

Ke zvýšení účinnosti trestu domácího vězení by přispěly i uvážlivé legislativní změny platné právní úpravy (například zvýšení výměry trestu domácího vězení, možnosti uložit nepodmíněný trest ve větší míře při překročení podmínek domácího vězení, souhlas osob žijících ve společném obydlí s odsouzeným apod.). S uvedenými náměty souhlasím a doktorand by je měl vysvětlit při ústní obhajobě práce.

III.

Závěrem shrnuji: Mgr. Josef Sýkora vypracoval doktorskou práci, která plně vyhovuje požadavkům na její ústní obhajobu. Prokázal v práci, že má hlubší teoretické znalosti a suverénní znalost aplikační praxe a jejích problémů. V práci použil adekvátní prostředky vědecké práce.

Otázka k obhajobě: Možnosti změny právní úpravy trestu domácího vězení (náměty de lege ferenda).

V Praze 25. dubna 2014

Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,